

Nota informativă
privind argumentarea necesității adoptării în regim de urgență a proiectului Hotărârii ANRE cu privire la modificarea Anexei nr. 2 la Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 113/2019

La data de 15.08.2023, Consiliul de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a adoptat Hotărârea nr. 449/2023 privind modificarea Anexei nr. 2 la Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 113/2019.

A. Temeiul juridic

În conformitate cu art. 7 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Agenția este responsabilă de elaborarea și aprobarea Regulamentului privind furnizarea gazelor naturale. Regulamentul în cauză stabilește raporturile juridice dintre consumatorii finali, furnizorii (inclusiv furnizorul de serviciu public) și operatorul de sistem cu privire la furnizarea gazelor naturale, iar anexele la acesta reglementează clauzele obligatorii pentru contractele de furnizare a gazelor naturale consumatorilor finali, inclusiv clauzele prevăzute în contextul obligațiilor de serviciu public, stabilite la art. 89 și 90 din Legea cu privire la gazele naturale.

În același context este important de menționat că Legislația în sectorul gazelor naturale (art. 9 alin. (7) din Legea nr. 108/2016) prevede că în cazul situațiilor excepționale în sectorul gazier, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, proiectele de hotărâri, ale ANRE pot fi supuse elaborării și adoptării în regim de urgență, prin omiterea procedurilor de transparență prevăzute la art. 9 din Lege. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin publicare pe pagina web a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală.

Este important de menționat că la data de 31.07.2023, prin Hotărârea Parlamentului nr. 244 a fost prelungită starea de urgență pentru o perioadă de 60 de zile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

B. Argumentarea necesității adoptării Hotărârii în regim de urgență

Începând cu anul 2019, ANRE agenția se află într-un proces continuu de armonizare a cadrului normativ aferent organizării și funcționării pieței gazelor naturale, relațiile contractuale dintre participanții pieței. Astfel, odată cu transpunerea Regulamentului (UE) Nr. 312/2014 de stabilire a Codului rețelei privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz, în cadrul național a fost instituită obligația participanților la piața gazelor naturale de asumare a responsabilității financiare pentru plata dezechilibrelor provocate de aceștia în rețea.

Conform pct. 506 din Codul rețelelor de gaze naturale (aprobat prin HANRE 442/2020), utilizatorii de sistem au obligația să plătească sau au dreptul să primească (după caz), plăți în legătură cu cantitatea lor de dezechilibru pentru fiecare zi gazieră. Astfel, toți furnizorii de gaze naturale (inclusiv cei cărora li s-a impus obligația de serviciu public de furnizare a gazelor naturale la prețuri reglementate) au încheiat contracte de echilibrare cu operatorul desemnat drept Entitatea de Echilibrare (EE), devenind astfel responsabili pentru dezechilibrele create în sistem prin achitarea plăților de dezechilibru.

Urmare reexaminării cadrului normativ s-a constatat că în prezent clauzele obligatorii ale contractelor de furnizare a gazelor naturale încheiate cu consumatorii noncasnici, regăsite în Anexa 2 la Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale nu prevăd obligația consumatorului noncasnic față de furnizorul care și-a asumat răspunderea pentru echilibrare, atunci când acesta este penalizat financiar de EE pentru dezechilibrele generate de consumatorii noncasnici în rețelele de gaze naturale.

Având în vedere că costurile aferente serviciului de echilibrare sunt incluse în prețurile reglementate achitate de toți consumatorii furnizorului de serviciu public devine oportună introducerea unei răspunderi subsidiare a consumatorilor noncasnici în cazul în care aceștia cauzează aceste dezechilibre.

Urmare unor observații și analize efectuate anterior în procesul de definitivare a prevederilor Regulilor pieței gazelor naturale (aprobat prin HANRE 534/2019), s-a constatat că consumatorii noncasnici cu un consum care depășește debitul de 50 MW pe zi au o probabilitate mai mare de a provoca dezechilibre

de sistem, astfel, în baza prevederilor normative adoptate aceștia au devenit responsabili pentru transmiterea zilnică către furnizori a informațiilor privind consumul prognozat, pentru a reduce pe cât de posibil apariția unor dezechilibre în rețea de transport a gazelor naturale. Într-o consecvență logică similară în cadrul prevederilor contractuale conținute în Anexa 2 au fost incluse prevederile obligatorii pentru a responsabiliza consumatorii non-casnici de a informa furnizorul despre volumele zilnice consumate și obligația contractuală de a achita financiar cheltuielile de dezechilibru la care aceștia au contribuit prin activitatea lor. În același context este important de punctat că în contextul consumului de gaze naturale din Republica Moldova, un consum de 50 MWh pe zi este un consum semnificativ de mare, astfel prin prezenta inițiativă se urmărește disciplinarea și menținerea unei monitorizări apropiate al consumului acelor agenților economici și întreprinderilor, care ar putea cauza cele mai mari dezechilibre pentru operatorul sistemului de transport și furnizori. De asemenea, adoptarea acestei măsuri are un efect complimentar pentru asigurarea unui nivel de securitate energetică, în special în condiția multiplelor extensii a perioadei stării de urgență pe întreg teritoriul țării și faptului că Republica Moldova este încă în proces de asigurare al unui nivel adecvat de securitate energetică.

Un al doilea motiv important care a stat la baza promovării în regim de urgență a prevederilor HANRE 499/2023 a fost necesitatea evitării achitării indirecte de către consumatorii casnici și noncasnici cu un mai mic de 50 MWh/zi a penalităților pentru dezechilibrele provocate de consumatorii noncasnici mari (circa 52 de furnizori), ținând cont de faptul că furnizorul de serviciu public desemnat deservește ambele categorii. În așa mod responsabilitatea recuperării este pusă strict în baza contractuală în sarcina entităților care le provoacă, iar în cazul în care în perioadele de iarnă volumele de gaze și dinamica de consum devine una mai mare, consumatorul casnic, beneficiar al serviciului public este scutit de responsabilitatea rambursării plăților pentru dezechilibru pe care acesta nu le-a provocat. Astfel, modificarea cadrului normativ efectuată va face posibilă recuperarea ulterioară de către furnizorul care are obligația de serviciu public a costurilor aferente achitării plății pentru dezechilibrele provocate, ceea ce în final va duce la micșorarea prețurilor reglementate pentru acest serviciu.

C. Informații privind asigurarea consultării publice a actului normativ

Conform cerințelor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul și nota informativă la acesta au fost publicate pe pagina web oficială a Agenției, (www.anre.md), la rubrica Transparența decizională/Proiecte supuse consultării. Adicional, proiectul a fost expediat spre consultare și avizare, în adresa Ministerului Energiei, Consiliului Concurenței, titularilor de licențe pentru furnizarea și distribuția gazelor naturale.

Toate propunerile recepționate la proiectul Hotărârii, precum și informațiile cu privire la acceptarea sau respingerea acestora, cu argumentările ANRE au fost incluse în sinteza propunerilor și obiecțiilor, publicată pe pagina electronică a Agenției.

La data de 08.08.2023 Agenția de asemenea a organizat o ședință de lucru cu reprezentanții titularilor de licență, care au prezentat propuneri la proiectul de hotărâre. Pe parcursul ședinței au fost examinate argumentele părților implicate și ulterior definitivat proiectul.

Ulterior proiectul a fost expertizat de către Centrul Național Anticorupție și Ministerul Justiției, avizele ambelor instituții fiind luate în considerare la definitivarea acestuia. (CNA 06/2/12227 din 04.08.2023 și Ministerului Justiției nr. 04/02-7024 din 02.08.2023).

Hotărârea ANRE nr.499/2023 cu privire la modificarea Anexei nr. 2 la Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 113/2019 a fost aprobată în cadrul ședinței publice a Consiliului de Administrație al ANRE la data de 15.08.2023.

Veaceslav UNTILA
Director general